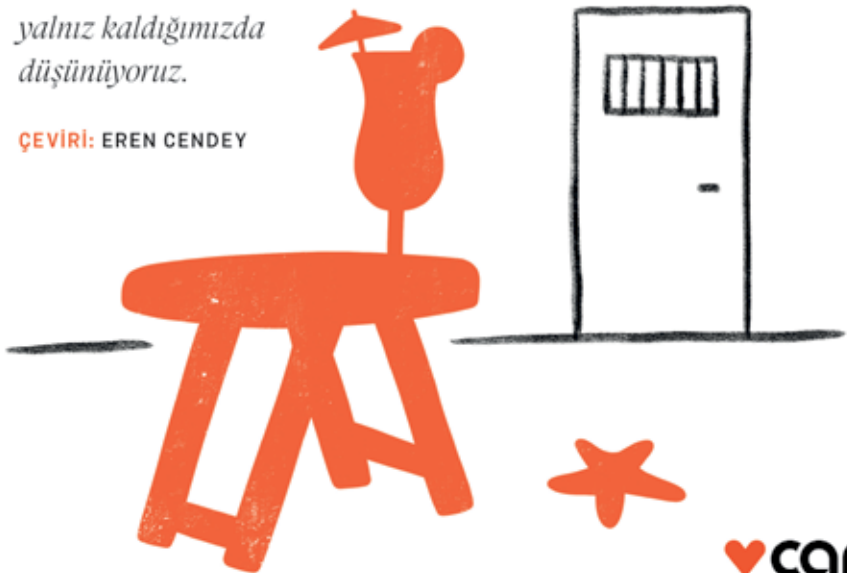

— 2. BASKI

CESARE PAVESE Hapishane

*İnsanlarla yaşıyoruz
ama kendi hallerimizi
yalnız kaldığımızda
düşünüyoruz.*

ÇEVİRİ: EREN CENDEY

CESARE PAVESE

HAPİSHANE

Mahrem Bir Yalnızlık
Hikâyesi

Can Modern
Kısa Modern / 25

Hapishane: Mahrem Bir Yalnızlık Hikâyesi, Cesare Pavese
Il carcere

İlk baskı: Einaudi, 1948

Bu kitapta kullanılan baskı: Einaudi, 2013

© 2021, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2021

2. basım: Ocak 2023, İstanbul

Bu kitabın 2. baskısı 2 000 adet yapılmıştır.

İtalyanca aslından çeviren: Eren Cendey

Dizi editörü: Şirin Etik

Editör: Nükhet Polat

Düzeltili: Burçin Gönül

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: İmak Ofset Basım Yayın Tic. ve San. Ltd. Şti.

Akçaburgaz Mah.137.Sokak No:12

Esenyurt, İstanbul

Sertifika No: 45523

ISBN 978-975-07-5115-8

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza, No: 9/25, Sarıyer / İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

CESARE PAVESE

HAPİSHANE

Mahrem Bir Yalnızlık
Hikâyesi

Roman

İtalyanca aslından çeviren: Eren Cendey

can

Cesare Pavese'nin

Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Tepedeki Ev, 1995

Leuko ile Söyleşiler, 1996

Yoldaş, 1996

Ay ve Şenlik Ateşleri, 1997

Güzel Yaz, 1998

Senin Köylerin, 1998

Yalnız Kadınlar Arasında, 1998

Ağustosta Tatil, 1999

Tepelerdeki Şeytan, 2000

Yaşama Uğraşı, 2000

Geceleri, Sokaklarda, 2015

Kumsal, 2021

CESARE PAVESE, 9 Eylül 1908'de Torino yakınlarında, Santo Stefano Belbo köyünde doğdu. Yaz aylarını köydeki çiftliklerinde geçirdiği için köy ve çevresindeki kırlar, tepeler Cesare Pavese'nin ilk şiirlerine ve olgunluk döneminin en başarılı romanı olan *Ay ve Şenlik Ateşleri*'ne esin kaynağı oldu. Torino Üniversitesi'nde edebiyat okudu. İngiliz ve Amerikan edebiyatıyla yakından ilgilendi. 1933'te kurulan Einaudi Yayınevi'nde görev aldı, antifaşist çalışmaları yüzünden 1935'te tutuklandı, bir yıl hapis yattı. 1950'de yazarlık hayatının doruğuna ulaştı ama özel hayatında yalnız ve sorunlu. 1950'de *Güzel Yaz (Tepelerdeki Şeytan, Yalnız Kadınlar Arasında ve Güzel Yaz*'in bir arada yayımlandığı kitap) adlı kitabına verilen Strega Ödülü'nü aldıktan sonra Torino'da bütün özel kâğıtlarını yok etti ve bir otel odasında uyku hapı alarak yaşamına son verdi.

EREN CENDEY, İtalyan Lisesi ve İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'nü bitirdi. Susanna Tamaro'nun bütün kitaplarının yanı sıra Italo Calvino, Cesare Pavese, Valerio Massimo Manfredi, Roberto Calasso, Dino Buzzati, Marlo Morgan, Daria Bignardi, Margaret Mazzantini, Elena Ferrante ve Umberto Eco gibi yazarların pek çok eserini Türkçeye kazandırdı.

I

Stefano bu köyün tuhaf bir yanı olmadığını, insanların günöbirlik yaşadıklarını, toprağın bereketli, herhangi bir kumsaldaki deniz gibi olduğunu biliyordu. Stefano denizden yana mutluydu: Buraya geldiğinde onu hapishanesinin dördüncü duvarı gibi görmüştü; geniş renk ve serinlik duvarının içine dalıp hücre günlerini unutabileceği renkli ve serin, geniş bir duvar. İlk günlerde mendilini taşlar ve deniz kabuklarıyla doldurduğu bile oldu. Evrakını inceleyen komutanın ona, “Elbette. Yüzme biliyorsanız tabii,” yanıtını vermesini büyük bir insaniyet olarak yorumlamıştı.

Stefano birkaç gün hintinciri kaktüslerini ve denizin rensiz ufku tuhaf gerçeklikler olarak incelemiş ve hücrenin gözle görünmeyen duvarlarından biri olan denizi onun en doğal yönü olarak görmüştü. Stefano ilk andan itibaren sınırı oluşturan bu ufuk kapanışını kabullenmişti: Hapisten

çıkan kendisi için bu tam özgürlüktü. Öte yandan dört bir yanının köy, onu samimiyetleri konusunda rahatlatan insanların meraklı ve ihtiyatlı bakışları olduğunu biliyordu. İlk günlerde ona yabancı görünenler çorak topraklar, bitkiler, değişken deniz olmuştu. Onları seyrediyor, onları düşünüyordu daima. Zaten hücreye ilişkin anılar yavaş yavaş havaya karıştıkça bu görüntüler de etkisini yitiriyordu.

Bir gün, her gün olduğu gibi, denizin ortasında duba görevi gören kayaya kadar yüzdükten sonra güneşte kuruyan delikanlıyla kumsalda birkaç kelime hasbihal etmiş, konuşmalarının ardından Stefano yepyeni bir hüzne kapılmıştı.

“Berbat yerler buralar,” demişti o genç, “buradaki herkes medeni yerlere kaçıyor. Ne gelir elden! Biz mecbur görevdeyiz.”

Esmer ve kaslı bir gençti, Orta İtalya’dan gelen bir mali muhafızdı. Stefano’nun hoşuna giden belirgin bir aksanı vardı ve bazen lokantada da görüşüyorlardı.

Çenesini dizlerine dayamış olarak kayanın üzerinde oturan Stefano gözlerini kısmış ıssız kumsala bakıyordu. Kocaman güneş insana kendini kaybettiriyordu. Muhafız kendi kaderini onunkine yansıtmış, Stefano’nun ani cezası mütevacılık kazanmıştı. Bu kayalık, denizin o birkaç koyu kıyından kaçmaya yetmiyordu. Yalıtılmışlığı alçak evler, deniz ile dağ arasına sıkışmış bu tedbirli insanlar arasında kırmak gerekiyordu. Muhafız –Stefano’nun şüphesine göre– ona sadece nezaketen medeniyetten söz etmişti.

Stefano sabahları köyü –kumsala paralel uzun yolu– boydan boya geçer, alçak damlara, duru göklere bakarken,

eşiklerdeki insanlar da ona bakıyorlardı. Bazı evler iki katlıydı, cepheleri tuzlu havadan solmuştu; kimi zaman bir duvar arkasındaki ağaç ona bir anısını fısıldıyordu. Bir ev ile ötekisi arasından deniz beliriyor, o dar sokakların her biri beklenmedik bir dost gibi Stefano'yu şaşırtıyordu. Alçak kapıların ardındaki karanlık holler, nadiren ardına dek açık pencereler, esmer yüzler, kovalarını sokağa boşaltmak için çıkan kadınların sakınlı halleri, havanın ışıltısıyla öyle bir tezat yaratıyordu ki bu Stefano'nun münzevilğini artırıyordu. Yürüyüşü lokantanın kapısında sona eriyordu, Stefano oturmak ve özgürlüğünü hissetmek için giriyor ve kavurucu yüzme saatinin gelmesini bekliyordu.

Stefano ilk zamanlarda bakımsız odasında uykusuz geceler geçiriyordu çünkü günün acayıplığı geceye yayılıyor ve onu kanı karıncalanıyormuş gibi huzursuz ediyordu. Karanlıkta denizin uğultusu böğürme, havanın serinliği sert bir rüzgâr gibi geliyordu ve çehrelerin anısı endişe yaratıyordu. Gece oldu mu tüm köy onun yatağa uzanmış bedenine sızıyordu. Uyandığında güneş ruhuna huzur veriyordu.

Stefano eşikte güneşe karşı oturduğunda özgürlüğünü hissediyordu, sanki her sabah yeniden çıkıyordu hapisten. Lokantaya müdavimler giriyor, kimi zaman onu rahatsız ediyorlardı. Farklı saatlerde jandarma komutanı bisikletleriyle geçiyordu.

Kımiltısız sokak yavaş yavaş güneşle aydınlanıyor, kendi başına Stefano'nun önünden geçiyordu: İzlemeye gerek yoktu. Stefano'nun elinde daima bir kitap vardı, onu önüne açıyor, arada bir de okuyordu.

Aşına yüzleri selamlamak, onlar tarafından selamlan-

mak hoşuna gidiyordu. Tezgâha dayanıp kahvesini yudumlayan mali muhafız ona nazikçe günaydın diyordu.

Bir keresinde şakayla, “Oturaklı bir adamsınız,” demişti. “Sizi hep otururken görüyorum, ya masada ya kayada. Dünya sizin için fazla büyük sayılmaz.”

“Benim dışarı çıkma yasağım var,” diye yanıtlamıştı Stefano. “Ayrıca uzaktan geliyorum.”

Muhafız gülmüştü. “Durumunuzdan söz ettiler. Komutan dik kafalı adamdır ama kiminle uğraşacağını da bilir. Aslında hakkınız yokken sizin lokantada oturmanıza bile ses etmiyor.”

Stefano muhafızın şaka yaptığından her zaman emin olamıyordu, bu net sesin ardındaki üniforma hissediliyordu.

Bakışları pek canlı olan tombul bir genç kapıda dikilmiş, onları dinliyordu. Birdenbire şöyle demişti: “Sarı pırpır, mühendis beyin sana tahammül ettiğini, onun canını sıktığını fark etmiyor musun?” Muhafız gene gülümseyerek Stefano’yla bakışmıştı. “Bu durumda üçüncü rahatsız da sen oluyorsun.”

Üçü de sakın ya da alaycı bir tavırla, farklı bir gülümsemeyle birbirlerini incelemişti. Stefano kendini bu oyuna yabancı hissediyordu, bakışları dengelemeye, ağırlığı yok etmeye çalışıyordu. Engeli kırmak için bu küstahlıkların şımarık yarasını bilmek ve taraf tutmak gerektiğini biliyordu. Tüm köy halkı böyle bakışmalar ve şakalaşmalarla anlaşıyordu. Diğer işsiz güçsüz takımı da lokantaya giriyor ve yarışı genişletiyordu.

Adı Gaetano Fenoaltea olan tombul genç en güçlüle-

riydi çünkü babasının lokantanın karşısında bulunan dükkânında duruyordu; babası bütün o evlerin sahibiydi ve onun için sokakta ileri geri yürümek işin başından ayrılmak anlamına gelmiyordu.

Bu aylaklar Stefano'nun her gün kumsala gitmesine pek hayret ediyorlardı. Arada sırada bazıları onun peşine takılıyordu hatta ona kayalığın rahatlığını öğretmişlerdi ama bunu sadece arkadaşlık için ya da bitmek bilmeyen hevesle yapıyorlardı. Onun alışkanlığına akıl erdiremiyorlardı, çocuksu buluyorlardı: Hepsi yüzüyor, hepsi dalgaları ondan iyi taniyordu çünkü çocuklukları denizde oynayarak geçmişti ama şimdi deniz onlara serinlemenin dışında hiçbir şey sunmuyordu. Bunu onunla ciddi olarak ilk konuşan genç dükkâncı olmuştu, başını derde sokmadan önce de yazlarını deniz kenarında geçirip geçirmediğini sormuştu. Stefano da her ne kadar bazı sabahlar gün doğarken çıkıp denizi seyretmek için ıslak kumsala tek başına gitse de lokantada kimsenin onunla birlikte denize gelmeyeceğini anlayınca yalnızlık hissetmeye başlamış ve sadece yüzmek ve yarım saat oyalanmak için gider olmuştu.

Lokantanın önünde karşılaştıklarında Stefano ve tombul genç basit bir baş hareketiyle selamlaşıyorlardı. Gaetano genellikle kalabalık toplaşınca ortaya çıkmayı yeğliyordu, Stefano'yla doğrudan konuşmak yerine orada takılanlarla şakalaşıyor, onu ihtiyatlı bir kürenin içinde yalıtıyordu.

İlk günlerden sonra onunla da muhabbet etmeye başladı. Hatta arada sırada sıcak bir tavırla koluna giriyor ve şöyle diyordu: "Mühendis bey atın şu kitabı. Okulumuz

Hapishane, politik görüşleri nedeniyle Calabria'ya sürgüne gönderilen Pavese'nin kendi yaşam deneyiminden izler taşır: Stefano bir süre cezaevinde kaldıktan sonra bir köye sürgüne gönderilir. Gündüzleri köy halkının arasına karışabilmekle birlikte geceleri sokağa çıkması yasaktır. Stefano bir tür araf hayatı yaşadığı köyde mevsimlerin değişimine, hayatın durağan akışına tanıklık ederken kendi yalıtılmışlığını hiçbir zaman tümüyle aşamaz; yalnızlık hem altında ezildiği yazgısı hem de sığındığı kalesi olarak kalır.

#italyanmodernleri #sürgün #aydın #toplum #köy
#cezaevi #tutsaklık

can yayinlari.com | f | s | t canyayinlari

roman

ISBN 978-975-07-5115-8

9 789750 751158